
Profesionalizarea clerului greco-catolic român din Transilvania în perioada modernă: abordări teoretice¹

Diana COVACI

Cuvinte cheie: Profesionalizare, preoți, arhidieceza greco-catolică română de Făgăraș, secolul XIX, control.
Mots-clés: professionnalisation, prêtres, l'archidiocèse d'Alba-Iulia et Făgăraș, XIXe siècle, contrôle.

Cercetarea de față, focusată asupra profesionalizării clerului greco-catolic român, s-a desprins dintr-un proiect mai amplu, dedicat vieții religioase în Arhidieceza greco-catolică română de Alba-Iulia și Făgăraș în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, finanțat prin programul POSDRU/89/1.5/S/60189. Studiul de față este constituit dintr-o dublă perspectivă, deschizându-se printr-o abordare teoretică a unei teme la modă în sociologia secolului XX: aceea a profesionalizării. În partea a doua a studiului am încercat să demonstrez că un atare demers poate fi aplicat în cazul temei mele de cercetare, aceea a unei comunități de profesioniști surprinsă în trecutul său istoric.

Perspectiva pe care am avut-o în vedere a fost aceea de a trasa caracteristicile unui grup profesional profund implicat în nevoile societății românești din Transilvania secolului al XIX-lea: preoții români greco-catolici. Identificarea acestor particularități la clerul aplicat în *cura animarum*, cei care au constituit baza unei vieți religioase profunde, a reprezentat o provocare, mai ales că studiul are în vedere o realitate aflată la mai bine de un secol și jumătate distanță în trecut. Pregătirea preoților, comportamentul lor, relația cu credincioșii și cu statul se constituie în câteva repere fundamentale ale acestei cercetări.

1. Teorii ale profesionalizării

Într-un volum dedicat profesionalizării în statul german, Charles E. McClelland arăta că mai multe studii sociologice considerau că preoția reprezintă una din cele mai vechi profesii, iar membrii clerului se constituie printre primii profesioniști, alături de avocați și de medici, întrucât profesionalizarea lor se produsese înainte de secolul XIX².

Studiile dedicate profesionalizării diferitelor categorii de specialiști au fost abordate încă din perioada interbelică, dar au cunoscut consacrară mai ales în perioada de după cel de al doilea război mondial, în cercetările sociologilor din Statele Unite ale Americii și din Anglia; sociologii din restul Europei au fost mai puțin preocupați de acest aspect, pe care l-au recuperat destul de târziu, în anii '90, prin cercetări precum cea a lui McClelland dedicată spațiului german. Pentru studiul de față am folosit o serie de studii de sociologie apărute în anii '60 - '80 ai secolului XX, întrucât acestea s-au constituit în lucrări de referință pentru cercetări ulterioare dedicate profesionalizării. Dezbateră metodologică a fost axată pe aspecte teoretice, cum ar fi definiția profesioniștilor, dar și pe unele practice, cum ar fi stabilirea unor scale de măsurare a gradului de profesionalizare a diferitelor categorii de specialiști.

---

1 This work was possible with the financial support of the Sectoral Operational Program for Human Resources Development 2007-2013, co-financed by the European Social Fund, within the project POSDRU 89/1.5/S/60189 with the title „Post-doctoral Programs for Sustainable Development in a Knowledge Based Society”.

2 Charles E. McClelland, *The German experience of professionalization. Modern learned professions and their organizations from the early nineteenth century to the Hitler era*, Cambridge University Press, 1991, p. 15, 43.